

Nazwa przedmiotu	Ryzyko finansowe
Kod przedmiotu	2400-M2FiRRF
Profil studiów	ogólnoakademicki
Stopień studiów	drugi
Kierunek studiów	Finanse i Rachunkowość
Specjalność (jeśli dotyczy)	-
Forma studiów	studia stacjonarne
Rok studiów	II
Semestr	zimowy
Liczba godzin	60
Forma/typ zajęć	wykład (30h) + ćwiczenia (30h)
Punkty ECTS	4
Rodzaj przedmiotu (przedmiot obowiązkowy / kierunkowy do wyboru / fakultatywny / seminarium)	obowiązkowy
Sposób realizacji przedmiotu (stacjonarny / zdalny / kurs internetowy / kurs realizowany metodą blended learning)	stacjonarny
Język wykładowy	polski
Wymagania formalne	Znajomość podstawowych pojęć i modeli stosowanych w finansach
Założenia wstępne	-
Skrócony opis przedmiotu	<p>Celem zajęć jest zapoznanie z nowoczesnymi formami oceny i zarządzania ryzykiem płynności, stóp procentowych, walutowym, kredytowym oraz operacyjnym ze szczególnym uwzględnieniem ryzyka w instytucjach finansowych. W części wykładowej zostaną przedstawione podstawy teoretyczne technik stosowanych do pomiaru i zarządzania w/w rodzajami ryzyka. Te same koncepcje od strony praktycznej będą prezentowane w części ćwiczeniowej. Na zajęciach wykorzystane będą zaawansowane techniki informacyjno-komunikacyjne.</p>
Treści kształcenia dla przedmiotu	<p>Celem wykładu jest przedstawienie omawianych pojęć, omówienie teorii oraz omówienie sposobów obliczania ryzyka na przykładach empirycznych przygotowanych w Excelu i SPSS. Celem ćwiczeń jest ugruntowanie wiedzy przekazywanej na wykładzie i uzyskanie samodzielnej umiejętności rozwiązywania zadań obliczeniowych dotyczących szacowania ryzyka finansowego oraz właściwego doboru modeli.</p> <p>Poszczególne tematy obejmują:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Pojęcie ryzyka i jego znaczenie dla zarządzania ryzykiem w instytucji finansowej, klasyfikacja ryzyka (płynności, stóp procentowych, walutowe, kredytowe, operacyjne, inne podziały). Regulacje prawne mające wpływ na zarządzanie ryzykiem finansowym. • Ryzyko płynności – tradycyjne metody zarządzania i metody wykorzystujące aktywne zarządzanie pasywami przez emisję papierów wartościowych, zastosowanie portfela replikującego.

	<ul style="list-style-type: none"> • Ryzyko płynności – tradycyjne metody pomiaru: wskaźniki płynności, luka płynności. Wady i zalety luki płynności. • Ryzyko rynkowe i jego rodzaje. Ryzyko stopy procentowej – przyczyny występowania i rodzaje, modelowanie stóp procentowych w ujęciu statycznym (modele oszczędne, splajnowe), wprowadzenie do modelowania losowej ewolucji stopy chwilowej, metody pomiaru ryzyka stopy procentowej (metoda luki – gap, limity, duracja i jej rozwinięcia). • Ryzyko stopy procentowej – Metody zarządzania: analiza okresowa (wrażliwości) – duracja i jej interpretacje, wypukłość, velocity. Szczególne formy ustalania duracji dla instrumentów bankowych: duracja efektywna, duracja elastycznościowa, przykłady duracji stochastycznej. • Przedziały możliwych celów w zarządzaniu ryzykiem stóp procentowych, dynamiczne zmiany krzywej dochodowości w cyklu koniunkturalnym, dopasowywanie zajmowanej pozycji przez bank w celu ograniczenia ryzyka, w tym przy wykorzystaniu instrumentów terminowych. • Ryzyko walutowe - pomiar ryzyka, pozycje walutowe i limity, zalecenia nadzoru bankowego (Komisji Nadzoru Bankowego). • Ryzyko walutowe – wykorzystanie miary wartości ryzykowanej - value at risk (VaR) dla pozycji walutowych. Cechy VaR i sposoby jej szacowania (metody historyczna, wariancji-kowariancji i Monte Carlo). Specyficzne sposoby obliczania VaR (warunkowa VaR, VaR wyliczana z ogona rozkładu itp.). Testowanie wsteczne (back-testing), testy warunków skrajnych (stress-testing). • Pojęcie ryzyka kredytowego i jego znaczenie na tle innych ryzyk finansowych. Różnice pomiędzy ryzykiem w instytucjach finansowych i przedsiębiorstwach. Ryzyko przedkredytowe, kredytowe i postkredytowe. Rola reguł nadzorczych, ze szczególnym naciskiem na postanowienia Nowej Umowy Kapitałowej (Basel II). Zarządzanie ryzykiem: identyfikacja, pomiar, modelowanie, monitorowanie. • Pomiar ryzyka przedkredytowego – ocena skłonności do spłaty zobowiązania (scoring i rating kredytowy – różnice) oraz zdolności finansowej do spłaty. Ocena na tle wymogów kapitałowych. Analiza wskaźnikowa wybranych podmiotów według tabel punktowych (indywidualny pożyczkobiorca i przedsiębiorstwo). • Ryzyko kredytowe. Problem asymetrii informacji przy doborze portfela kredytowego, dywersyfikacja zaangażowania kredytowego. Wpływ poziomu ryzyka kredytowego na wynik finansowy banku (MSR 39). Modele migracji kredytów i modele niewypłacalności (KMV Model, Risk Metrics, Credit Risk Plus, Credit Portfolio).
<p>Przedmiotowe efekty uczenia się</p>	<p>Po ukończeniu przedmiotu, student:</p> <p>W ZAKRESIE WIEDZY:</p> <ul style="list-style-type: none"> • zna i rozumie metod oceny i zarządzania ryzykiem: płynności, stóp procentowych, walutowym oraz kredytowym w instytucjach finansowych. • zna i rozumie znaczenie regulacji ograniczających ryzyko w instytucjach finansowych. • zna i rozumie wybrane modele szacowania ryzyka finansowego oraz ich silne i słabe strony. <p>W ZAKRESIE UMIEJĘTNOŚCI:</p> <ul style="list-style-type: none"> • potrafi tworzyć proste modele szacujące wielkość różnych rodzajów ryzyka w arkuszu kalkulacyjnym lub przy wykorzystaniu oprogramowania ekonometrycznego. Potrafi i ograniczyć ich wpływ na wyniki i wartość instytucji finansowej. • potrafi przedstawić jak mierzy się poszczególne rodzaje ryzyk. • potrafi ograniczyć wpływ poszczególnych ryzyk na wyniki i wartość instytucji finansowej.

	<p>W ZAKRESIE KOMPETENCJI:</p> <ul style="list-style-type: none"> wykazuje dyscyplinę w terminowej realizacji wymogów zaliczeniowych. jest gotów do stosowania wymogów kapitałowych i zapewnienia przestrzeganie norm ryzyka w instytucjach finansowych.
<p>Powiązanie efektów przedmiotowych z efektami kierunkowymi/specjalnościowym i (oznaczonymi kodami z programu nauczania)</p>	<p>Kierunek Finanse i Rachunkowość: KW02, KU01, KU04, KU05, KU07</p>
<p>Nakład pracy studenta</p>	<p>Szacunkowy nakład pracy studenta: 4ECTS x 25h = 100h (K) - godziny kontaktowe (S) - godziny pracy samodzielnej wykład (zajęcia): 30h (K) 0h (S) ćwiczenia (zajęcia): 30h (K) 0h (S) egzamin: 3h (K) 0h (S) konsultacje: 2h (K) 0h (S) przygotowanie do ćwiczeń: 0h (K) 15h (S) przygotowanie do kolokwium: 0h (K) 10h (S) przygotowanie do egzaminu: 0h (K) 10h (S) Razem: 65h (K) + 35h (S) = 100h</p>
<p>Metody i kryteria oceniania</p>	<p>Uzyskanie zaliczenia przedmiotu wymaga:</p> <ol style="list-style-type: none"> obecności na ćwiczeniach (dopuszczalne są dwie nieobecności) i ich zaliczenia; podstawą zaliczenia ćwiczeń jest pisemne kolokwium końcowe, oraz aktywność w czasie zajęć, polegająca w szczególności na wykonywaniu zadań obliczeniowych; zaliczenie ćwiczeń wymaga uzyskania połowy punktów z kolokwium; uzyskania min. 50% punktów z pisemnego egzaminu końcowego, który składa się z pytań otwartych (obejmujących analizę poprawności stwierdzeń i ich uzasadnienie); ocena końcowa to 20% oceny z ćwiczeń (o ile jest ona pozytywna) i 80% oceny z egzaminu (o ile jest ona pozytywna). Ocenę tę zaokrągla się do najbliższego stopnia zgodnie ze skalą stopni przyjętych na UW. Skala ocen w zależności od uzyskanej liczby punktów z egzaminu i ćwiczeń jest taka sama: [0%-50%) – ndst [50%-60%) – dst [60%-70%) – dst + [70%-80%) – db [80%-90%) – db+ [90%-100%) – bdb.
<p>Literatura</p>	<p>Literatura podstawowa (wybrane rozdziały):</p> <p>C. Alexander, "Market risk analysis", t. 1 i 4 John Wiley and Sons, Chichester 2009</p> <p>P. Best, "Wartość narażona na ryzyko", Wydawnictwo ABC, Kraków 2000</p> <p>D. DeRosa, „Managing foreign exchange risk”, Irwin, Cambridge 1996</p> <p>J. Hull, „Zarządzanie ryzykiem instytucji finansowych”, PWN , Warszawa 2022</p>

	<p>D. Uyemura, D. van Deventer, „Zarządzanie ryzykiem finansowym w bankach”, Związek Banków Polskich, Warszawa 1997</p> <p>Literatura pomocnicza (wybrane rozdziały):</p> <p>K. Jackowicz, „Zarządzanie ryzykiem stopy procentowej metoda duracji”, PWN Warszawa 1999</p> <p>K. Jajuga, "Zarządzanie ryzykiem", PWN, Warszawa 2018</p> <p>Z. Krysiak, "Ryzyko kredytowe a wartość firmy", Oficyna Ekonomiczna, Kraków 2006</p> <p>A. Saunders, „Metody pomiaru ryzyka kredytowego”, Wydawnictwo Wolters Kluwers Polska, Kraków 2001</p> <p>W. Żółtkowski, "Zarządzanie ryzykiem bankowym w praktyce", CeDeWu, Warszawa 2007</p>
Metody dydaktyczne	<p>W ramach wykładu wykorzystywane są następujące metody dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none">• prezentacja multimedialna,• dyskusja problemowa dotycząca sposobów obliczania ryzyka w Excelu,• e-learning z wykorzystaniem platformy Moodle. <p>W ramach ćwiczeń wykorzystywane są następujące metody dydaktyczne:</p> <ul style="list-style-type: none">• rozwiązywanie zadań obliczeniowych dotyczących ryzyka• analiza danych w programach komputerowych
Oprogramowanie	MS Excel, SPSS, R